

slår Demokratirådet, at man vurderer behovet for oprettelsen af en forfatningsdomstol med henblik på en mulig forbedring af retsstatselementet.

Demokratirådets anden rapport, 'Demokrati og ledarskab', udkom i juni 1996. Rapporten fastholder kontinuiteten i forhold til 1995-rapporten ved at bruge det samme demokratibegreb og genbruge de 13 dimensioner til at vurdere det svenske politiske system. Dermed får Demokratirådet i princippet mulighed for systematisk at følge og sammenligne udviklingen i forhold til 1995 og altså dermed også at vurdere, om der er sket fremskridt eller tilbageskridt. Eksempelvis fremhæver rådet selv i en pressemeddelelse om 1996-rapporten, at svensk demokrati får 'dårligere karakter' i forhold til 1995-rapporten på to dimensioner, der begge angår medborgerstyret, nemlig 'oplyst forståelse' og 'effektiv deltagelse':

»Svensk demokrati får sänkt betyg på två punkter. Drevjournalistiken och politikernas bristande förmåga att föra en kvalificerad samhällsdebatt har ytterligare utarmat det offentliga samtalet. Valet till Europaparlamentet blev ett misslyckande: partier och medier lyckades inte förklara vad valet gällde« (Pressemeddelelse af 11. juni 1996 om Demokratirådets anden rapport, jf. Demokratirådets rapport 1996: 30-31).

Omvendt sporer Demokratirådet fremskridt i forhold til 1995-rapporten, hvad angår politisk handlekraft:

»På en punkt har situationen förbättrats. Även om landet fortfarande styrs av en minoritetsregering har parlamentariska uppgörelser åtminstone tillfälligt lagt grunden för en välbehövlig sanering av statsfinanserna. Den nya budgetprocessen är också ett steg i rätt riktning« (Pressemeddelelse af 11. juni 1996 om Demokratirådets anden rapport, jf. Demokratirådets rapport 1996: 30-31).

Herudover er sammenhængen mellem demokrati og politisk lederskab et centralt tema i rapporten. Rapporten behandler således forskellige aspekter af denne sammenhæng i fire separate kapitler. Rapporten diskuterer, hvilke krav der stilles til politiske ledere i et parlamentarisk system med forholdstalsvalg. Den ser desuden på de svenske ledere som gruppe og som en del af den svenske magtelite. Endvidere undersøges det på en række områder, hvordan folkevalgte udøver politisk ledelse i konkrete beslutningsprocesser. Desuden bliver

politikerrollen og den enkelte politikers ansvar og opgaver drøftet.

I et sidste kapitel sættes indholdet af de fire kapitler i relation til de tre hovedelementer i rådets demokratibegreb, medborgerstyre, retssikkerhed og handlekraft. Og samtidig kommer Demokratirådet med nogle generelle forslag til fremme af en debat om demokrati og politisk ledelse:

- en øget tydeliggørelse af det politiske ansvar,
- mere åbne og innovative beslutningsmiljøer,
- en mere visionær politisk pædagogik.

Demokratirådet - og den politiske debat

Rådets første rapport vakte debat i medierne, heriblandt i form af en diskussion af, i hvilket omfang det overhovedet var muligt at måle på eller karaktergive om det svenske demokratis aktuelle tilstand.

Rådets anden rapport, som kommenterer en del af debatten om den første rapport, blev offentliggjort på et pressemøde om formiddagen den 11. juni 1996. Denne dag var den politiske dagsorden i medierne totalt domineret af et omfattende finanspolitisk regeringsindgreb mod arbejdsløsheden. Den socialdemokratiske mindretalsregering med statsminister Göran Persson i spidsen holdt samme morgen orienteringsmøde for pressen om indgrebet, som var udmøntningen af et politisk forlig mellem Socialdemokratiet og Centerpartiet.

Demokratirådets pressemøde blev holdt i SNS' lokaler og med deltagelse af 20-25 repræsentanter fra medierne. Rådets formand blev interviewet af svensk TV1 om rapporten. Samme dag bragte TV1, efter et længere indslag om regeringens og Centerpartiets krisepakke, et klip fra interviewet suppleret med baggrundsmateriale fra rådets rapport. Endvidere deltog rådets medlemmer i en debat om rapporten i Sveriges Radios P1. Herudover har rapporten også afstedkommet kommentarer i de trykte medier i form af kronikker og kommentarer, herunder kommentarer på lederplads, om et eller flere af de aspekter, som rapporten behandler.

At rådet ikke blot har mediernes, men også har politikernes bevågenhed fremgik af, at den svenske statsminister - dagen efter at Demokratirådets rapport 1996 var udkommet - under Riksdagens afsluttende partilederdebat om regeringens krisepakke sagde, at: